

РОЗДІЛ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Захаренко Костянтин
Володимирович

Відповідальність засобів масової інформації в системі інформаційної безпеки суспільства

УДК 34:351.862.6
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2019-5-4-9>

Захаренко Костянтин Володимирович
кандидат політичних наук, доцент
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна

Інформація спричинює значний вплив на розвиток сучасних суспільних процесів. І такий вплив є не завжди позитивним: цілеспрямоване «вкидання» певної інформації здатне призвести до великомасштабних аварій, воєнних конфліктів, дезорганізації суспільства тощо. Головним каналом поширення необхідної інформації в аудиторії великого обсягу є ЗМІ. Поширюючи інформацію різної спрямованості, саме вони можуть не тільки консолідувати суспільство, але й відігравати деструктивну роль у його розвитку. Тому, з одного боку, поширення правдивої, неправдивої та суперечливої інформації має бути сферою відповідальності самих ЗМІ, а з іншого – розповсюдження неправдивої інформації може бути покаране згідно з чинним законодавством. Оскільки держава також повинна дозувати інформацію з огляду на її корисність або некорисність для громадян, її контроль над ЗМІ має відбуватися в межах діючих у суспільстві моральних і правових норм. Сьогодні, коли в інформаційному просторі України спостерігається низка негативних явищ, у т. ч. психологічний тиск із боку іноземних і вітчизняних ЗМІ, що ведуть т. зв. «інформаційну війну» проти України, з метою поширення неправдивих відомостей про події, що дійсно відбуваються в державі, подібна стратегія державної інформаційної політики стає властивою для України. Тут варто додати і той факт, що інформаційно-культурний простір нашої держави формується під впливом могутніх інформаційних потоків зарубіжних країн, заповнений культурними зразками не найкращої якості, чужими ідеалами й цінностями і, по суті, не є національним за своїм змістом. За цих умов засоби масової інформації не сприяють формуванню і зміцненню національної свідомості, а виступають потужним і постійно діючим фактором обездуховлення та денационалізації українців, деморалізації та ідейно-політичної дезорієнтації суспільства. Тому цілком виправдано, що в умовах посилення негативних інформаційних впливів через ЗМІ й збільшення випадків несанкціонованого поширення, використання, порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації, питання забезпечення інформаційної безпеки України набуло першочергового значення. Сьогодні перед Україною стоїть складне завдання формування та реалізації виваженої державної інформаційної політики, спрямованої на законодавчий і адміністративний захист національних ресурсів і національного інформаційного простору й організаційне покращення управління інформаційними ресурсами.

Ключові слова: людина, культура, інформація, засоби масової інформації, інформаційна політика, інформаційна діяльність, інформаційна безпека.

Через надмірне зростання обсягу неправдивої інформації, яка розповсюджується Інтернет-виданнями і передруковується або переказується традиційними ЗМІ, та надзвичайну складність знайти автора неправдивого повідомлення питання про роль ЗМІ у поширенні правдивої, неправдивої й суперечливої інформації як чинника інформаційної безпеки суспільства заслуговує на особливу увагу. У цьому контексті інформаційну безпеку ми розуміємо як стан захищеності особистості, різноманітних соціальних груп і суспільства загалом від впливів, здатних проти їхньої волі та бажання змінювати психічні стани і психологічні характеристики людини, модифікувати її поведінку, обмежувати свободу вибору [1].

Нині стало очевидним, що під впливом інформації зростає потенційна вразливість суспільних процесів від інформаційного впливу. Інформація стала чинником, здатним призвести до великомасштабних аварій, військових конфліктів, дезорганізації суспільства. А ЗМІ, відповідно, є провід-

ним каналом, здатним цю інформацію донести великим аудиторіями. Отже, ЗМІ, поширюючи інформацію різної спрямованості, можуть як консолідувати суспільство, так і відігравати деструктивну роль, підриваючи соціально-психологічну стійкість суспільства шляхом створення і просування у масову свідомість негативних ціннісних образів, ідеалів і цінностей.

Відповідь на питання про роль ЗМІ у поширенні правдивої, неправдивої й суперечливої інформації, на нашу думку, є окремим випадком відповіді на більш широке питання про роль ЗМІ у суспільстві та державі.

Сучасна суспільна теорія пропонує два протилежні підходи до розуміння цієї ролі ЗМІ, які відповідають демократичній та авторитарній традиції. Прихильники першого ліберального підходу вважають, що все цікаве і важливе для аудиторії має бути відображено в новинах. Інший підхід уособлює соціально-відповідальна журналістика, з погляду якої ЗМІ слугує для підтримки мораль-

них засад суспільства та виховання людей з метою вдосконалення їх як соціальних суб'єктів. Такий підхід характерний для суспільств, де ЗМІ монополізовано державою, а сама держава одержима опікою своїх громадян [2]. У межах першого підходу поширення правдивої, неправдивої й суперечливої інформації є виключно сферою відповідальності самих ЗМІ, які діють в умовах конкуренції. Відповідно, розповсюджувачі неправдивої інформації можуть бути покарані законами ринку. У межах другого підходу поширення правдивої, неправдивої й суперечливої інформації – монополія держави. Держава дозує інформацію, визначаючи, яка є корисною або некорисною для громадян. Неправдива інформація може бути виявлена лише через утікання інформації, що може мати наслідком суттєві суспільні зміни.

Ці два загальні підходи більшою мірою розкривають шість нормативних моделей взаємодії ЗМІ та держави: модель незалежної преси, модель соціальної відповідальності, модель демократичного представництва, радянську модель, авторитарну і модель розвитку [3, с. 41–43]. Ці моделі демонструють, що між повною свободою та залежністю ЗМІ є великий простір інших відносин. Перші три моделі можна вважати такими, що властиві демократичній традиції, адже у кожній із них ЗМІ постає як агент суспільства, три останні – такими, що властиві авторитарній традиції (ЗМІ постає як агент держави).

Отже, перша модель «незалежної преси» абсолютизує ліберальний підхід, виходячи з того, що розповсюдження інформації має бути доступне для індивідів без попереднього дозволу чи ліцензії. Вона орієнтована на обізнаного споживача інформації, який не потребує захисту з боку державних чи інших структур. Втім, за теперішніх умов принципи цієї моделі стає все важче реалізовувати на практиці. Навіть у США, де право особи на доступ до інформації тривалий час забезпечується Першою поправкою до Конституції країни, сьогодні діє чимало законодавчих актів, що регулюють конкретні способи поширення інформації.

Друга модель соціальної відповідальності виходить із того, що ЗМІ повинні виконувати певні зобов'язання перед суспільством, висловлюючи різні думки і надаючи можливість відповіді на критику. Це передбачає публікацію матеріалів, що відповідають високим професійним стандартам інформативності, точності, об'єктивності та збалансованості. За таких умов втручання в діяльність ЗМІ може бути виправдане необхідністю забезпечення громадської безпеки. Очевидно, саме ця модель є взірцем для більшості демократичних країн, що опікуються інформаційною безпекою своїх громадян, піклуючись про те, щоб діяльність ЗМІ прямо або побічно не сприяла прояву насильства, суспільних безладів, образ меншин. Оче-

видно, принципи цієї моделі стали основою при розробці інформаційного законодавства України.

Третя модель демократичного представництва виходить із того, що ЗМІ служать насамперед своїй аудиторії, отже, окремі громадяни, соціальні групи й організації повинні мати право на використання ЗМІ у своїх власних інтересах. Така модель здебільшого відповідає згадуваним вище уявленням Е. Тоффлера й Е. Кастельса про роль ЗМІ в інформаційному суспільстві. Представляючи комунікацію як децентралізовану систему, така модель орієнтована на забезпечення інформаційної безпеки суспільства через саморегуляцію.

Усі три демократичні моделі орієнтовані передусім на моральний, меншою мірою на нормативний контроль за діяльністю ЗМІ. Водночас усі вони не виключають економічного контролю за ЗМІ, коли фінансово-економічні групи або окремі особи через фінансування окремих ЗМІ та медіахолдингів можуть суттєво впливати на їх редакційну політику, розповсюджуючи правдиву, неправдиву та суперечливу інформацію у своїх інтересах. Зокрема, в Україні з кінця 1990-х великі бізнес-групи почали виявляти активність у придбанні медіа-ресурсів. Причому в Україні інтерес до медіа з боку політико-економічних груп, на думку експертів Українського незалежного центру політичних досліджень, визначається не тільки тим, що ЗМІ є різновидом бізнесу, а й пошуком дієвих механізмів і важелів політичного впливу, прагненням забезпечити собі гарантії у відносинах із владою. Саме тому влада в Україні легко використовувала ЗМІ, підконтрольні бізнес-групам, у своїх політичних цілях. Як показали виборчі кампанії 2000-х рр., вплив власників на ЗМІ надто сильний, що забезпечує їм можливість здійснювати практично повний контроль над змістом інформації. ЗМІ віддають перевагу позиції влади і власників, оскільки ці джерела фінансування все ще залишаються для них основними. Споживачі ЗМІ поки що не мають значного впливу на зміст матеріалів, оскільки інформаційна сфера, передусім теле- і радіомовлення, ще не перетворилася на прибутковий вид бізнесу [4].

Для інших трьох недемократичних моделей взаємодії ЗМІ та держави властиві нормативні, структурні й економічні засоби контролю за ЗМІ, які використовуються у різних комбінаціях, передбачаючи різноманітні види цензурування й дозування інформації.

Четверта радянська модель виходить із того, що ЗМІ – головне знаряддя панівної ідеології, що перебуває під керівництвом партійно-державних органів. Вона за великим рахунком абсолютизує уявлення про соціально-відповідальну журналістику та втілює в життя явно виражену систему дозування інформації, цензури і санкцій щодо інакомислячих. Вона сама задає критерії для того, яку

інформацію вважати правдивою, яку ні, й виступає знаряддям інформаційної безпеки не суспільства, а держави. Особливості реалізації на практиці цієї моделі Україна відчула у радянські часи.

П'ята авторитарна модель виходить із того, що діяльність ЗМІ не повинна призводити до підриву чинної влади, отже, як і попередня модель, є знаряддям інформаційної безпеки держави. Вплив фінансово-промислових груп, які зрощені з владою, на зміст інформації, що транслюється ЗМІ, у цьому разі доволі потужний. Саме за допомогою цієї моделі можна охарактеризувати відносини ЗМІ і держави в Україні у часи становлення вітчизняного медіа-бізнесу зразку кінця 1990-х – початку 2000-х, який, між іншим, зумовив появу специфічної форми цензури. Учасники фахової дискусії «Політична цензура в Україні: наслідки запровадження та засоби протидії», що відбулася 28 січня 2003 р., визначили такі її особливості: цензура мала політичний характер і була спрямована передусім проти політичної опозиції; її головним організатором виступала президентська адміністрація; український варіант цензурування не був формалізований у формі законів чи постанов уряду, були відсутні спеціальні структури для її організації та здійснення: право підмінялося самочинними «темниками», які готувалися на замовлення АПУ [5].

І, нарешті, остання модель розвитку, запропонована для пояснення ситуації в інформаційній сфері у країнах «третього світу», виходить із того, що своєю діяльністю ЗМІ повинні сприяти досягненню цілей національно-державного будівництва. Відповідно, свобода ЗМІ може бути обмежена у зв'язку з пріоритетами в економіці та потребами розвитку суспільства загалом, а держава інтересами національного розвитку може обґрунтовувати право на введення обмежень і цензури щодо діяльності ЗМІ. Сьогодні, коли в інформаційному просторі України спостерігається низка негативних явищ, у т. ч. психологічний тиск із боку іноземних і вітчизняних ЗМІ, що ведуть т. зв. «інформаційну війну» проти України, з метою поширення неправдивих відомостей про події, що дійсно відбуваються в державі, подібна стратегія державної інформаційної політики стає властивою для України.

Приблизники обмеження свободи ЗМІ пояснюють свою позицію передусім потребами формування спільної національної ідеї та цілісної національної ідентичності. Причому аргументація, яка ними висловлюється, доволі переконлива: «Інформаційно-культурний простір нашої держави формується під впливом могутніх інформаційних потоків зарубіжних країн, заповнений культурними зразками не найкращої якості, чужими ідеалами й цінностями і, по суті, не є національним за своїм змістом. За цих умов засоби масової інформації не сприяють формуванню і зміцненню національної свідомості, а виступають потужним і постійно

діючим фактором обездуховлення та денаціоналізації українців, деморалізації та ідейно-політичної дезорієнтації суспільства» [6].

Цілком виправдано, що в умовах посилення негативних інформаційних впливів через ЗМІ та збільшення випадків несанкціонованого поширення, використання, порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації питання забезпечення інформаційної безпеки України набуло першочергового значення. У політичних і наукових колах дискутується питання, з одного боку, про роль ЗМІ у формуванні української національної свідомості, з іншого – про міру втручання держави у діяльність ЗМІ з метою забезпечення інформаційної безпеки суспільства.

Україна по суті балансує між двома окресленими вище моделями взаємодії ЗМІ та держави – моделлю соціальної відповідальності та моделлю розвитку. Обидві моделі передбачають втручання держави у діяльність ЗМІ, однак перша необхідність державного втручання обґрунтовує через риторику «громадської безпеки» і є за своєю суттю демократичною, друга – через риторику «цілей національно-державного будівництва» і є недемократичною. Драматичність української ситуації полягає у тому, що безпека громадян і забезпечення громадянського миру в країні безпосередньо пов'язані з цілісним національним інформаційно-культурним простором, без якого не можлива ні політична єдність нації, ні формування самої національної ідентичності.

Отже, перед Україною постає складне завдання формування та реалізації виваженої державної інформаційної політики, основними напрямками якої були б законодавчий і адміністративний захист національних ресурсів і національного інформаційного простору, організаційне поліпшення управління інформаційними ресурсами держави. Жодні завдання та пріоритети національно-державного будівництва не можуть бути виправданими, якщо вони допускають одну з принципових загроз національній безпеці держави – «намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації» [7], що була визначена в Законі України «Про основи національної безпеки» від 19 червня 2003 р.

Першочерговими завданнями державної інформаційної політики є вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази, що регулює відносини в інформаційній сфері, а також запровадження дієвої системи суспільного мовлення, що має стати однією з надійних гарантій остаточного припинення практики закритого прийняття суспільно значущих рішень державною владою та нав'язування народу викривленої чи дозованої інформації. Ухвалений 17 квітня 2014 р. Закон України «Про суспільне телебачення і радіомов-

лення України» є лише початком процесу становлення незалежного суспільного мовлення, яке має слугувати інтересам усього суспільства, а не тих чи інших політичних груп впливу, широко представляти інтереси усіх соціальних, релігійних і культурних верств громади. Протягом останніх років фахівцями та дослідниками ЗМІ послідовно проводиться думка, що суспільне телебачення та радіомовлення покликане започаткувати створення в Україні справді незалежних ЗМІ європейського рівня, які зможуть забезпечувати громадян України правдивою та повною інформацією, слугуватимуть запорукою формування відкритого громадянського суспільства у країні [8].

Згідно з Законом України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України» КМУ на базі кількох телерадіоорганізацій для забезпечення поступового та послідовного становлення суспільного телебачення і радіомовлення України утворює юридичну особу публічного права «Національна суспільна телерадіокомпанія України». Основними її завданнями проголошується:

1) об'єктивне, повне, своєчасне і неупереджене інформування про суспільно значущі події в Україні та за кордоном;

2) сприяння консолідації українського суспільства;

3) розвиток і зміцнення статусу української мови та культури, сприяння розвитку мов і культур національних меншин;

4) сприяння якнайповнішому задоволенню інформаційних, культурних та освітніх потреб населення України, у т. ч. шляхом створення та поширення економічних, історично-документальних, культурно-мистецьких, навчально-пізнавальних, розважальних, спортивних програм, програм для дітей і молоді, людей з обмеженими фізичними можливостями, національних меншин, інших соціальних груп;

5) оперативне інформування населення про надзвичайні ситуації, що становлять загрозу життю чи здоров'ю людей;

6) надання громадянам України затребуваних інформаційних продуктів, відсутніх на комерційному ринку;

7) сприяння зміцненню міжнародного авторитету України [9].

Поставлені завдання є дійсними тими, які завжди потребувало українське суспільство й потребує сьогодні. Наскільки вдасться їх вирішити новоутвореній структурі – покаже час. Втім, головною проблемою, яку досі намагаються вирішити законодавці, полягає в тому, як державне мовлення перетворити на суспільне. Адже суспільне мовлення має будуватися на принципово інших засадах, аніж державні чи комерційні телерадіоорганізації. Розробники закону, очевидно, керувалися принципом, що «Суспільне (громад-

ське) мовлення має бути громадським за змістом, але державним за формою» [10], вважаючи оптимальним фінансування із держбюджету, однак не виключаючи інші джерела фінансування. Згідно з прийнятим законом перші чотири роки фінансування НСТУ здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету. Після завершення цього періоду «НСТУ може фінансуватися за рахунок: продажу власної теле- і радіопродукції, плати за користування авторськими та суміжними правами; державного і місцевих бюджетів; добровільних і благодійних внесків, пожертвувань фізичних і юридичних осіб, крім анонімних; інших надходжень» [11]. Саме питання фінансування новоствореною структури виявилось найбільш дискусійним, і вже сьогодні підіймається питання про внесення змін у прийнятий закон, які стосуються фінансування суспільного мовлення.

Справа у тому, що у більшості країн світу, що запровадили громадське або суспільне мовлення, воно фінансується суспільством, а не державою. Наприклад, у Німеччині основне фінансування суспільного мовника за рахунок спеціального збору з глядачів за схемою «86% абонентська плата (телеподаток) + реклама, спонсорство та продаж програм». Це означає, що кожна родина сплачує загальний телеподаток, незалежно від наявності чи відсутності телевізора [12].

В Україні питання про подібне фінансування суспільного мовлення розглядається як можлива, хоча й дострокова перспектива. Учасники дискусії про «суспільне мовлення» тривалий час ігнорували той факт, що проект може здійснитися лише за умови, якщо український громадянин захоче платити за таке мовлення, усвідомивши, що йдеться не про зміну вивісок, а про об'єктивну суспільну потребу. Втім, вже сьогодні приходить розуміння, що лише за умов фінансування суспільством громадське мовлення буде асоціюватися у громадян із правдою, чесністю, простотою, нейтральністю. «Довіра – головна особливість відносин громадянина і громадського мовлення, – зазначає один із авторів роботи конкурсу журналістських матеріалів про суспільне мовлення, що організований громадською організацією «Телекритика» і проектом MEMEDIA. – Суспільство повинне зрозуміти, що саме воно керує цим мовленням, контролюючи потік «чистої» інформації, а не ковтаючи вже готову, зредактовану в кабінетах «наживку». Це розуміння приходить, поступово, так само, як і формування українського громадського мовлення» [13].

Безумовно, державна політика, яка встановлює законодавче регулювання діяльності ЗМІ, впроваджує на тих або інших засадах суспільне мовлення, є дієвим чинником забезпечення інформаційної безпеки суспільства. Однак не лише держава, але й ЗМІ мають нести відповідальність у цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сащук Г. Інформаційна безпека в системі забезпечення національної безпеки. URL: http://journ.univ.kiev.ua/trk/publikacii/satshuk_publ.php.
2. Цуладзе А. СМІ в системі діалога партій і соціальних груп в контексті формування в обществі установок толерантності. URL: <http://dzyalosh.ru/01-comm/statii/culadze-02/pol.html>.
3. Карпова М.К. Социология массовой коммуникации : учебно-методическое пособие. Пенза : Изд-во ПГУ, 2011. 128 с.
4. Губерський Л.В. Інформаційна політика України: європейський контекст. Київ : Либідь, 2007. 360 с.
5. Губерський Л.В. Інформаційна політика України: європейський контекст текст. Київ : Либідь, 2007. 360 с.
6. Карлова В.В. Вплив засобів масової інформації на формування української національної свідомості. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07kvvunc.htm>.
7. Закон України «Про основи національної безпеки України». *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351.
8. Губерський Л.В. Інформаційна політика України: європейський контекст текст. Київ : Либідь, 2007. 360 с. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/366-nformatsyna-poltika-ukrani-guberskiy-lv.html>.
9. Закон України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України». *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 27. Ст. 904.
10. Губерський Л.В. Інформаційна політика України: європейський контекст. Київ : Либідь, 2007. 360 с.
11. Закон України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України». *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 27. Ст. 904.
12. Авдієнко К. Німецьке суспільне мовлення як приклад для України. URL: http://www.mymedia.org.ua/articles/psb/n_mecke_susp_lne_movlennya.
13. Ломоносов М. Суспільне мовлення: українське бачення. URL: http://www.mymedia.org.ua/articles/psb/susp_lne_movlennya_ukra_nske_bachennyahtml.

REFERENCES:

1. Saschuk G. Informaciyna bezpeka v sistemі zabezpechennya nacionalnoї bezpeki. URL: http://journ.univ.kiev.ua/trk/publikacii/satshuk_publ.php.
2. Culadze A. SMI v sisteme dialoga partiy i socialnyh grupp v kontekste formirovaniya v obschestve ustanovok tolerantnosti. URL: <http://dzyalosh.ru/01-comm/statii/culadze-02/pol.html>.
3. Karpova, M. K. Sociologiya massovoy kommunikacii: uchebno-metodicheskoe posobie. Penza: Izd-vo PGU, 2011. 128 s.
4. Guberskiy L.V. Informaciyna politika Ukraini: evropeyskiy kontekst tekst. K.: Libid, 2007. 360 s.
5. Guberskiy L.V. Informaciyna politika Ukraini: evropeyskiy kontekst tekst. Kiiv: Libid, 2007. 360 s.
6. Karlova V.V. Vpliv zasobiv masovoї informacii na formuvannya ukraińskoї nacionalnoї svidomosti. URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07kvvunc.htm>
7. Zakon Ukraini pro Pro osnovi nacionalnoї bezpeki Ukraini. Vidomosti Verhovnoї Radi Ukraini (VVR). 2003. № 39. St. 351.
8. Guberskiy L.V. Informaciyna politika Ukraini: evropeyskiy kontekst tekst. Kiiv: Libid, 2007. 360 s. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/366-nformatsyna-poltika-ukrani-guberskiy-lv.html>
9. Zakon Ukraini Pro Suspilne telebachennya i radiomovlennya Ukraini. Vidomosti Verhovnoї Radi (VVR). 2014. № 27. St. 904
10. Guberskiy L.V. Informaciyna politika Ukraini: evropeyskiy kontekst tekst. Kiiv: Libid, 2007. 360 s.
11. Zakon Ukraini Pro Suspilne telebachennya i radiomovlennya Ukraini. Vidomosti Verhovnoї Radi (VVR). 2014. № 27. St. 904
12. Avdienko K. Nimecke suspilne movlennya yak priklad dlya Ukraini. URL: http://www.mymedia.org.ua/articles/psb/n_mecke_susp_lne_movlennya
13. Lomonosov M. Cuspilne movlennya: ukraińske bachennya. URL: http://www.mymedia.org.ua/articles/psb/susp_lne_movlennya_ukra_nske_bachennyahtml

Responsibility of the media in the system of information security of society

Zakharenko Kostiantyn
Volodymyrovych

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor
National Pedagogical
Dragomanov University
Pyrohova str., 9, Kyiv, Ukraine

Information influences the development of modern social processes to a great extent, and such influence is not necessarily positive; e.g., purposeful dumping of particular information may trigger major incidents, armed conflicts, disorganization of society, etc. The media is the main channel for disseminating the necessary information to audiences, and thus, by disseminating the necessary information, they are able to not only to consolidate society but also play a destructive role in its development. Therefore, the spread of either truthful or untruthful or controversial information should be a sphere of responsibility for the media, on one hand, and it is to be punishable by law, on the other hand. Considering the state also has to dispense information among its citizens in view of its usefulness or harmfulness, its control over the media should take place within the limits of the moral and legal norms that are dominant in the society. Today, when there are a number of negative phenomena in the information space of Ukraine, including psychological pressure from foreign and domestic media, waging the so-called "information war" against Ukraine in order to spread false information about the events that are actually taking place in the country, similar the strategy of state information policy becomes peculiar to Ukraine. It should be added here that the information and cultural space of our country is formed under the influence of powerful information flows of foreign countries, filled with cultural models of not the best quality, alien ideals and values and, in fact, is not national in its content. Under these conditions, the mass media do not contribute to the formation and strengthening of national consciousness,

but are a powerful and constantly acting factor in the annoyance and denationalization of Ukrainians, demoralization and ideological and political disorientation of society. Therefore, it is quite justified that in the conditions of intensification of negative information influences through mass media and increase of cases of unauthorized dissemination, use, breach of integrity, confidentiality and accessibility of information, the issue of ensuring information security of Ukraine became of paramount importance.

Today, Ukraine faces a difficult task of forming and implementing a sound state information policy aimed at legislative and administrative protection of national resources and national information space and organizational improvement of information resources management.

Key words: *individual, culture, information, mass media, information policy, information activities, information security.*